

Marcel van de Wouw in het restauratieatelier

De klank van papier

In gesprek met Marcel van de Wouw

tekst: Jozanneke van Zandwijk

“Nooit bij stil gestaan dat een vel papier kan klinken? Maar het is zo! Bij Restauratieatelier de Tiendschuur geven we zwaar beschadigd papier weer klank.” Aan het woord is Marcel van de Wouw, restauratieadviseur bij de Tiendschuur. Regionaal Archief Tilburg schakelt dit atelier vaak in als er materiaal gerestaureerd moet worden. Reden om eens op bezoek te gaan.

Wat doet de Tiendschuur zoal?

“We restaureren papier en perkament, we maken kunstwerken schoon, we herstellen documenten uit archieven na bijvoorbeeld waterschade, we restaureren boeken en we hebben een inlijsterij”. Al meer dan twintig jaar werkt Marcel bij de Tiendschuur. Eind jaren '70 ontstond dit restauratieatelier vanuit de gemeente Tilburg, als oplossing voor slecht geconserveerde archiefstukken. “Het begon allemaal heel klein”, vertelt Marcel, “in een oude boerderij, die De Tiendschuur heette. In de middeleeuwen werden in de schuur van die boerderij de tienden geïnd, een belasting aan de kerk. Het atelier is al drie keer verhuisd, maar die naam hebben we steeds meegenomen! Ondertussen zijn we onderdeel van de Diamant-groep en hebben we een mooie, professionele werkplaats aan de Insulindestraat.”

Wat heb je nodig om te kunnen restaureren?

“Restauratie is zeer specialistisch werk. We komen aan die specialistische kennis door Kees Donkers, die vanaf het eerste uur bij de restauraties betrokken was. Hij is gediplomeerd restaurator. Door de vele jaren die ik met hem werkte, leerde ik alles over de materialen en technieken en ik leerde het weer aan mijn medewerkers. Wat je vooral voor dit werk nodig hebt? Geduld, rust en een goede fijne motoriek. Het is vaak tijdrovend werk, er moet secuur gewerkt worden. De twintig medewerkers van de Tiendschuur voldoen daar helemaal aan.”

Marcel van de Wouw en Alexander Kooi in overleg

Zo is Alexander Kooi bezig aan de restauratie van een gedrukte bijbel. Engelen geduld is nodig om de bladen één voor één los te halen, te repareren, te verstevigen, te drogen, te persen, op volgorde te leggen en weer in te binden.

Wat maakt restauratie van charters zo anders?

De Tiendschuur is op dit moment bezig met de restauratie van tweehonderd charters uit Leuven. Een enorme klus als je nagaat

hoeveel werk één charter kan zijn. “Charters zijn meestal van perkament en hebben ter bevestiging van echtheid en inhoud een zegel,” legt Marcel uit. “Zit er een gat in het vel, dan vullen we dat op met restauratieperkament. Zwakke delen met tekst worden met ‘goldschlagerhaut’ gedoubleerd, een doorzichtig vel, gemaakt van het veredelde buitenvlies van de blindedarm van een rund. Als lijm wordt gelatine gebruikt. Perkament is een puur dierlijk materiaal, dus gebruiken we eiwithoudend materiaal voor restauratie. Heel anders dan de cellulose van papier. De zegels restaureren we met was in de kleur van het origineel. We conserveren daarbij wat bewaard is gebleven. We gaan geen stukken zegel reconstrueren als die verloren zijn gegaan. In al ons werk zorgen we ervoor dat gerestaureerd wordt wat er nog bewaard is, zodat de situatie van het werk niet zal verslechteren.”

En die klank dan?

En hoe zit het nu met die klank van papier?

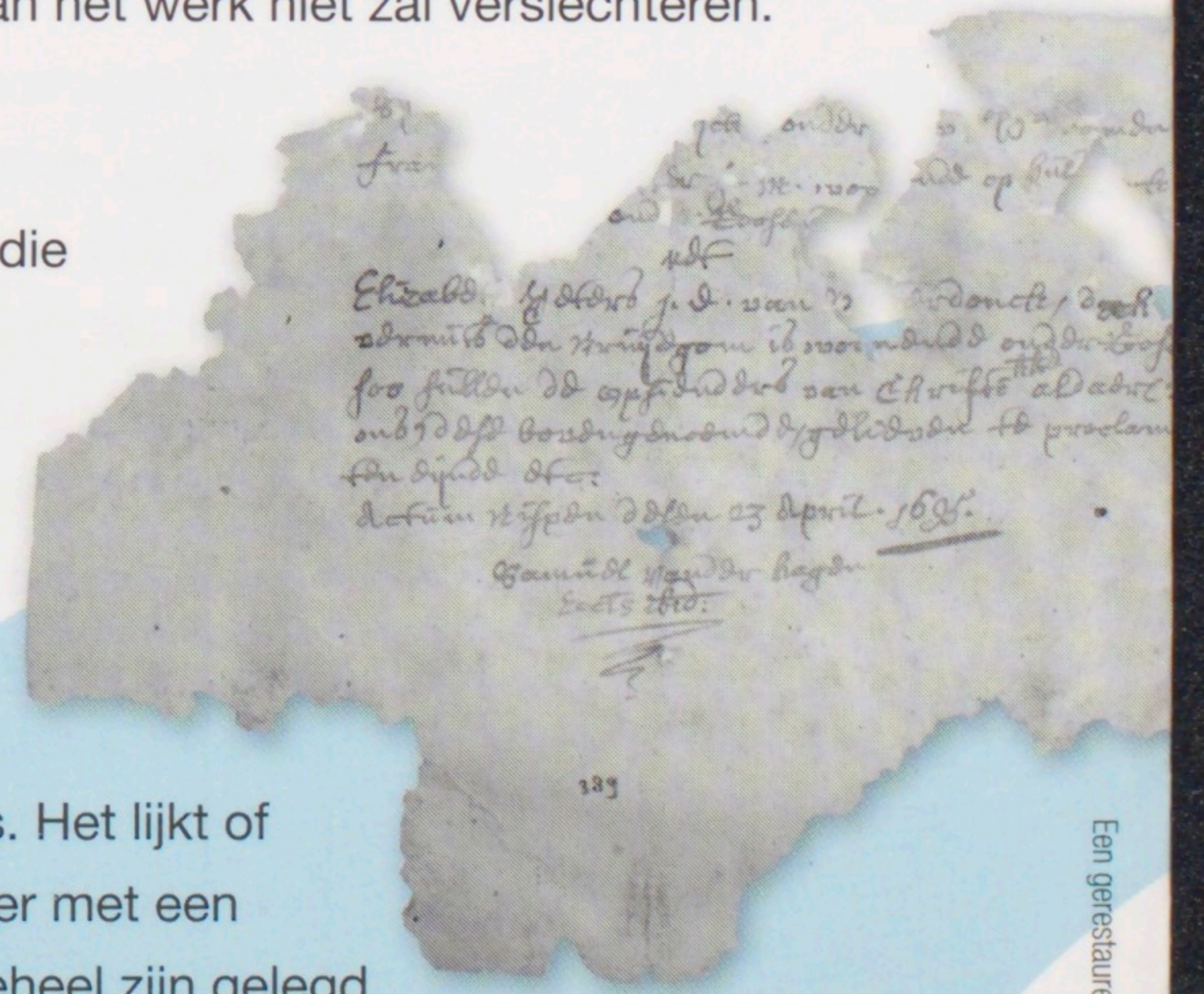
Uit een stapel gerestaureerd papier komt een document te voorschijn dat

vóór de restauratie in zeer slechte staat was. Het lijkt of de puzzelstukjes papier met een pincet weer tot een geheel zijn gelegd.

“Luister maar,” zegt Marcel, en hij knispert met het gerestaureerde papier. “Toen dit hier binnenkwam, konden we het amper oppakken. Nu is het weer een sterk geheel en heeft het zijn klank terug.”

Meer informatie over het werk van Restauratieatelier de Tiendschuur en de Diamant-groep is te vinden op www.diamant-groep.nl.

Op <http://charterbankratilburg.ning.com> is een filmpje te zien waarop Marcel van de Wouw zegels restaureert.

Een gerestaureerd document, met 'klank'